

DE ZOON VAN MARIJ WERD MOSLIM

‘Dat mijn zoon zou KUNNEN RADICALISEREN is niet in me opgekomen’

Jeroen Schilder (29) werd tien jaar geleden moslim. Moeder **Marij (64)** maakte zich toen zorgen. En die zorg steekt af en toe nog de kop op. “Bij een aanslag zoals in Brussel krijg ik buikpijn. Vanwege de gruwelijkheid én het feit dat de daders zich moslim noemen, net als mijn zoon.”

Marij: “Ik denk dat ik me ga bekeren,’ zei Jeroen op een dag en hij vervolgde met: ‘Op vrijdag.’

Ik was *flabbergasted*, móést rustig blijven. ‘Dan ga ik mee,’ hoor ik mijn man nog zonder aarzeling zeggen.” Lachend: “Een overtuigender atheïst moet ik nog tegenkomen. Ik ben een stuk gematigder, het zou kunnen dat er meer is. Twee dagen later besloot ik ook mee te gaan. Ik houd van mijn zoon en dit was een belangrijke dag voor hem. Een dag of vier na die mededeling had ik een verhoogde adem.

De wereld ligt aan je voeten, hoe stom kun je zijn, ging het maar door me heen. Ik zei het niet. Ik wilde per se niet reageren

zoals mijn vader deed toen ik de Rooms-Katholieke Kerk op mijn zeventiende verliet. Het huis was te klein. Die vrijdag zat ik met Gerard in een kleine moskee. Mannen beneden, vrouwen boven, allemaal op de grond. Alleen voor mij stond er een stoel. Jeroen deed z’n belofte.”

Jeroen: “Ik zat niet in een morele crisis of aan de drugs. Was niet verliefd op een Turks of Marokkaans meisje, waardoor ik het allemaal niet meer zo helder zag. Ik studeerde Culturele Maatschappelijke Vorming en Sociologie en dan komen alle levensbeschouwingen langs. De islam heb ik niet even uit de kast gepakt. Mijn geloof heeft zich geleidelijk aan ontwikkeld. Vooral vanuit rationele overwegingen ben

ik de islam het meest geloofwaardige geloof gaan vinden. God in de islam is heel abstract, onvoorstelbaar en meer een bron. De islam bleek zo gek nog niet.”

Marij: “En dat zegt onze Jeroen, die altijd geloofde in de evolutietheorie en zeker wist dat God niet bestond.”

Jeroen: “Ik discussieerde veel met islamitische vrienden over het bestaan van God. Ik had niets tegen religies, maar vond het iets van vroeger en een God als een man met een lange baard bestond zeker niet. Ik wilde ze daarvan overtuigen en ging nog meer lezen over de islam. Die *battle* wilde ik winnen.” Lachend: “Tsja... het pakte anders uit.”

Marij: “Nu hij dit zo zegt; twee jaar eerder maakte Jeroen al huiswerk met een dikke pil naast zich: de Bijbel of de Koran. Soms keek hij erin. Ik zocht er niks achter, vond het alleen maar mooi dat hij meer over het geloof wilde weten.”

Jeroen: “Er moest ‘iets’ zijn. Hoe kan de natuur om ons heen er zomaar zijn? Die prachtige zonsondergangen, keer op keer? Hoe meer invulling ik aan dit ‘iets’ gaf, hoe meer die overeenkwam met de islamitische beschouwing.”

Marij: “Dat hij zelf moslim wilde worden, heb ik niet aan zien komen. Ik zag hem, bijvoorbeeld, ook nooit bidden.”

Jeroen: “Die eerste keer in gebed waren mijn ouders al boven. Vanaf de eerste seconde werd ik overvallen door een warm gevoel en dat heeft me nooit meer losgelaten. Bidden deed ik altijd in afzondering. Mijn moeder kón dit ook niet weten.”

Marij: “Als Jeroen bij ons is en ik zie hem even niet, weet ik dat hij boven is. Bidden. Ik kijk er niet meer vreemd van op.”

Jeroen: “Bidden, vijf keer per dag, is voor mij een moment van bezinning, van verbinden. Lange tijd heb ik gedacht dat ik geen moslim hoefde te worden om er als een te leven. Ik kán altijd in God geloven. Maar dit bèn ik. Waarom zou ik er dan niet voor uitkomen?”

Marij: “En dan heb je erkenning van de buitenwereld nodig. Met homoseksualiteit is dat precies hetzelfde.”

Jeroen: “Het gaat mij niet om erkenning van anderen, maar om het uitdragen van mijn geloof en het bruggen bouwen.” ▶

Het beste voor je kind

Jeroen: “Nu je in het hiernamaals gelooft, hoop ik niet dat je het wereldse leven laat voor wat het is,” zei mijn moeder. Immers, in het hiernamaals wordt je als moslim een goed leven beloofd, waarin het je aan niets ontbreekt. Ze wilde dat ik alles uit het leven op aarde zou halen. Ik leef mijn leven optimaal. ‘Leef dit leven alsof het eeuwig is en bereid je voor op het hiernamaals alsof dit je laatste dag is’; die islamitische wijsheid zegt alles. Je leven op aarde laten versloffen staat niet in de Koran.”

Marij: “Ik was er echt bang voor. Je wilt toch het allerbeste voor je kind.”

Jeroen: “Ik begrijp dat ook. Als moeder voed je je kind op en hoop je dat het verdergaat op ongeveer hetzelfde pad als jij. Nu gaf ik haar het gevoel dat ze me ging verliezen.”

Marij: “‘Normaal’ gesproken maken kinderen dit pad nog leuker met de dingen die zij doen in het leven. De kans dat het leven van jou en het leven van de kinderen heel erg afwijken in essentiële dingen, is meestal niet zo groot. Opeens was er een totaal ander pad. Jeroen heeft me wel altijd goed begeleid, ik kon alles vragen. ‘Mam, er verandert niets tussen ons,’ benadrukte hij dan. Jeroen vertelde het zelf aan zijn broer, zussen en zwagers. Als ze het maar niet erg vinden, dacht ik de hele tijd. Ik ben moeder van een gezin, niet alleen van Jeroen. Gelukkig had niemand er problemen mee, al vonden mijn dochters het wel min of meer belachelijk. Mijn vader reageerde ook zo goed. Ik word er nog emotioneel van. ‘Dat er nog eentje van mijn tien kleinkinderen in God gelooft, maakt me blij,’ zei hij. Zo kun je er dus ook naar kijken. Als hij het kon, moest ik Jeroens keuze ook kunnen accepteren.”

Moslimmeisje

Jeroen: “In het begin moest ik zoeken. Wat doe je wel, wat niet. Dan ga je naar

JEROEN: ‘Ik wilde per se met een moslimmeisje trouwen. Het geloof speelt een te grote rol in mijn leven’

een moskee en trek je toch een gewaad aan. Nu, tien jaar wijzer, zou ik dat nooit hebben gedaan. Ik creëerde er afstand mee, ook bij mijn moeder. Nu draag ik alleen een gewaad als ik thuis bid, omdat het lekkerder zit.”

Marij: “Die discussies herinner ik me nog wel. Ik accepteerde zijn keuze wel, maar als je kind er zichtbaar als een moslim uitziet, heb je als ouder helemaal het gevoel dat je zijn keuze moet verdedigen.”

Jeroen: “De positie van de vrouw was ook weleens gespreksonderwerp. Meerdere keren moest ik uitleggen waarom een vrouw een hoofddoek draagt. Mijn vrouw Souad draagt er ook een.”

Marij: “Verliefd worden werd opeens ook ‘zwaarder’. Ik was als de dood dat Jeroen direct zou gaan trouwen. Aan seks voor het huwelijk deed hij immers niet. Ik wilde dat hij een meisje eerst leerde kennen. Het lot is gunstig geweest.”

Jeroen: “Souad en ik waren vier jaar studiegenoten en raakten verliefd. Kort erna vertrok ze voor haar studie een half jaar naar Italië. Elke dag skypeten we en zo leerden we elkaar goed kennen. Eenmaal terug maakten we plannen voor de verloving en trouwerij. Ik wilde per se met een moslimmeisje trouwen; het geloof speelt een te grote rol in mijn leven. Ik vind het een mooie gedachte om seks te bewaren voor later. Vóór mijn bekering heb ik wel seks gehad, maar ik heb me daar nooit heel fijn bij gevoeld. Ik heb er geen spijt van, want het heeft bijgedragen aan de persoon die ik nu ben.”

Marij: “De bruiloften in Rotterdam en

Etten-Leur, waar de familie van Souad woont, waren topfeesten. Echt top! Een mooie cultuurmix. Als vaders en moeders kenden we elkáár, maar de rest van de familie nog niet. Best spannend dus, maar het was alléén maar leuk. Het klikte.”

Vrienden

Marij: “Zouden zijn vrienden hem accepteren? Daar maakte ik me zorgen over. Vooral die voetbaljongens zijn best kort door de bocht. Het bleek geen probleem.”

Jeroen: “In hun achterhoofd hebben mijn vrienden van de basis- en middelbare school misschien gedacht: die gast is koekoek. Maar ze hebben nooit vervelend gereageerd. Echt nooit. We maakten onderling altijd al grappen over elkaar, dus ook over mij. Een paar keer per jaar doe ik nog steeds iets leuks met ze. Mannen onder elkaar.”

Marij: “Ik denk dat veel jongens jaloers zijn op Jeroens vrijdagavonden met zijn moslimvrienden.”

Jeroen: “Denk je? Misschien wel. We spelen spelletjes en discussiëren over politiek en het leven. Die avondjes geven saamhorigheid. De avonden met mijn oude voetbalvrienden van de basis- en middelbare school zijn net zo waardevol. Ze weten dat ik me afzonder om even te bidden; zij drinken alcohol en ik veroordeel ze niet. We lachen elkaar hartelijk uit.”

Marij: “Gerard en ik drinken ook rustig een wijntje. Mijn man laat z’n glas echt niet staan, al zitten er zeven moslims op de bank.”

Jeroen: “Het is fijn dat alles bespreekbaar is met mijn vrienden. Dat is met mijn familie ook, maar uit respect stoot je elkaar niet voor het hoofd. Ik gooi weleens een balletje op, hoor, maar felle discussies hebben we niet. Soms zeggen mijn zussen iets en denk ik: laat maar. Andersom is het net zo. Bij vrienden speelt dat veel minder; je hoeft je niet in te houden.”

Lachend: “Mijn zussen klagen niet, hoor. Ze hebben ook profijt van mijn islamitische netwerk, verhalen en foto’s. Mijn jongste zus geeft les op de basisschool en kan dan foto’s van mijn bedevaartstocht laten zien.”

Tekortschieten

Marij: “Soms voel ik me weleens tekortschieten. Jeroen is afgelopen zomer op bedevaart geweest naar Mekka met zijn schoonfamilie. Dan staan er op Schiphol zo’n veertig familieleden van Souads kant om hen uit te zwaaien. Ik sta er alleen met Gerard. Bij het ophalen was ik er niet, want ik moest werken. Met het Suiker- of Offerfeest doe ik niets. Met een beetje geluk wens ik ze een fijn feest. Ik zou niet weten wát ik er moet doen.” Met een knipoog: “Een geitje slachten?”

Jeroen: “Ik voel me juist tekortschieten, omdat ik vind dat ik mijn moeder moet uitnodigen. Ik doe het niet, omdat ik weet wat voor setting het is: een beetje saai.”

Marij: “Gerard vertelde het nieuws over de zeventhonderd mensen die waren verdrukt tijdens de bedevaart, afgelopen najaar. ‘Ik heb besloten dat ik me hier niet druk over maak. Waarom zou Jeroen

‘Ouders zijn bezorgd en bang dat hun kind het extra moeilijk gaat krijgen’

Antropologe **Vanessa Vroon-Najem** (UvA) promoveerde in 2014 op onderzoek naar vrouwen die zich bekeren in de regio Amsterdam. Haar huidige onderzoek naar bekering en het (islamitisch) huwelijk is zowel onder vrouwen als mannen. Een aantal van haar bevindingen:

- “De meeste ouders vinden dat hun kinderen best hun eigen pad mogen kiezen onder het mom ‘als je maar gelukkig bent’. Maar een keuze voor de islam is meestal wel even slikken. Ze kennen de islam vaak alleen negatief uit de media. Ouders zijn bezorgd en bang dat hun kind het extra moeilijk gaat krijgen.”
- “Uiteindelijk kunnen de meeste ouders wel leven met de keuze van hun kind, mits ze zelf niet te maken krijgen met de islam. Daar wringt de schoen. Hun kinderen eten alleen nog maar halal, drinken geen alcohol meer en vieren soms geen verjaardag en christelijke feestdagen. Zaken die ouders overigens lang niet zo erg vinden als hun kind vegetariër wordt, sport of wil afvallen en daar alcohol voor wil laten staan. Er zijn ook niet-bekeerde Nederlanders die hun verjaardag of Kerst niet vieren.”
- “Dat hun kind een hoofddoek draagt vinden ouders nog erger dan de bekering zelf. De buitenwereld ziet dat hun kind moslim is en zij worden erop aangesproken. Ouders denken ook dat hun dochter mét hoofddoek minder kans heeft op een baan of stageplek. Voor mannen speelt dit veel minder.”
- “Bekering komt zelden uit de lucht vallen. Bekeerlingen denken er goed over na. Ze raken nieuwsgierig naar het geloof door vrienden, studiegenoten, collega’s of een relatie. Ze verdiepen zich en vinden de islam vaak een logische en rationele religie, omdat je zelf verantwoordelijk bent voor je daden en de nadruk ligt op dat er één God is.”
- “Bekeerlingen vinden de integratie van spiritualiteit in het dagelijks leven aantrekkelijk. Bijvoorbeeld vijfmaal daags bidden en vasten in de maand Ramadan als manier om jaarlijks los te komen van de consumptiemaatschappij en te focussen op spirituele zaken. Vrijwel alle bekeerlingen doen vóór hun bekering al een of meerdere keren mee aan de Ramadan.”
- “Veel bekeerlingen zijn single op het moment van de bekering. Religieus gezien is het niet de bedoeling in de islam om je te bekeren voor een partner. Het dient uit eigen overtuiging vanuit het hart te zijn. Uit vrije wil.” ▶

MARIJ: ‘Zouden zijn vrienden hem accepteren? Daar maakte ik me zorgen over. Het bleek geen probleem’

- “Bekeerlingen trouwen vrijwel altijd met een moslim. Ze hebben geen eigen moslimfamilie, dus onder single bekeerlingen is er vaak enige eenzaamheid op religieus gebied.”
- “Bekering komt voor op alle leeftijden, zowel bij mannen als vrouwen. De piek ligt bij twintigers. In die levensfase stellen veel jongeren vragen over de zin van het leven. De oriëntatie op verschillende geloven ontstaat meestal al in de tienerjaren.”
- “Hoeveel mannen en vrouwen zich bekeren is onduidelijk. Het wordt niet bijgehouden door gemeentes en veelal ook niet door moskeeën. De indruk is wel dat meer vrouwen dan mannen zich bekeren. Er zijn indirecte aanwijzingen dat het aantal bekeerlingen toeneemt. De kans op positieve sociale contacten is bijvoorbeeld toegenomen, omdat er meer moslims zijn. Daarnaast is de islam voortdurend in het nieuws. De kans dat iemand de islam ook meeneemt in zijn zoektocht of wil weten ‘of het echt allemaal zo erg is’, is daardoor groter geworden. Internet en sociale media hebben het makkelijker gemaakt om informatie over de islam online te zetten. Daardoor is ook de hoeveelheid Nederlandstalige informatie over de islam toegenomen.”

Bekeerlingenorganisaties: Ontdek Islam, Landelijk Platform Nieuwe Moslims, Stichting Bekeerling, Waarom Islam. Speciaal voor vrouwen: Al Nisa en Zusters voor Zusters. Er zijn geen speciale organisaties die ouders begeleiden.

ertussen zitten? Er lopen daar miljoenen mensen,’ reageerde ik. Een kwartier later belde Jeroen dat alles goed ging. Ik moest huilen, zo stoer was ik dus niet.”

Jeroen: “Vanaf mijn eerste kleine bedevaart voerde ongerustheid de boven- toon. Als ik in een moslimgezin zou zijn opgegroeid, waren mijn ouders heel trots geweest. Hun zoon, voor het eerst naar Mekka. Mijn ouders moesten die eerste keer écht verwerken. Daarom wilde ik ook trouwen met een meisje uit een moslimgezin en niet met een bekeerlinge. Zo zou ik het familiale aspect van de islam meekrijgen. Dat is fijn. Hoewel ik wel het minst aanwezig ben als mijn

MARIJ: ‘Dat mijn zoon moslim is, blijft nog steeds wel een beetje bijzonder. Maar ik zie dat hij gelukkig is’

schoonfamilie bij elkaar komt. Ik blijf toch individualistisch. Jeroen heeft iets beters te doen, denken ze dan.

De islam staat al sinds 11 september 2001 in een kwaad daglicht. Als socioloog en bestuurskundige in de politiek (bij de islamitische politieke partij Nida Rotterdam) weet ik wat voor consequenties aanslagen en terreurdreiging in Europa hebben voor de hele moslimgemeenschap. Altijd zijn de ogen op ons gericht. ‘Laten jullie nou eens meer van je horen,’ zeggen sommige vrienden. En dan ben ik degene die bij demonstraties tegen terreur loopt, hè. Zij niet. Vinden ze niet nodig, want ze zijn geen moslim. Dat is krom. Vrienden weten heel goed dat ik niets met deze gekkigheid heb.”

Marij: “Ik voel ook plaatsvervangende schaamte. Je weet nu eenmaal hoe een grote groep mensen naar moslims kijkt.”

Jeroen: “Van al dat geweld word ik moedeloos.”

Marij: “Op zo’n moment heb ik meer heilig vuur dan hij en denk: juist nú moet je van je laten horen! Dat heeft hij ook gedaan met de manifestatie *Eenheid tegen terreur* direct na de aanslagen in Parijs.

Op een vol Vredesplein in Rotterdam kwamen een imam, humanist, dominee en rabbijn samen met allerlei nationaliteiten, hand in hand. Kippenvel...”

Gelukkig en trots

Jeroen: “Heel soms neem ik mijn ouders mee naar een moskee. Niet om ze tot inkeer te brengen, maar zo zien ze in welke sfeer ik me begeef.”

Marij: “Af en toe ga ik mee naar demonstraties die hij mede organiseert, die tegen de oorlog in de Gazastrook en laatst *Eenheid tegen terreur*. Ik wil daarbij zijn.”

Jeroen: “Tijdens zulke bijeenkomsten

wordt weer eens bevestigd dat we in al onze diversiteit prima kunnen samenleven.”

Marij: “De moslims van de aanslagen zijn terroristen. Ik begrijp dat een grote groep mensen het lastig vindt om onderscheid te maken in hun emotie, en iedere moslim over een kam scheert. Een aanslag is ook vreselijk. Maar dit is het werk van een kleine groep radicale extremistische criminelen, die de islam gewelddadig interpreteert. Dat mijn zoon zou kunnen radicaliseren is geen moment in me opgekomen. Die zorg heb ik niet. Dat mijn zoon moslim is, blijft nog steeds wel een beetje bijzonder. Maar ik zie dat hij gelukkig is. Een andere manier van leven kan ik me bij Jeroen ook niet meer voorstellen. Wie hij nu is, komt mede door de islam. Ik ben enorm trots op hem.” ■

interview: ingrid spelt.
fotografie: mariel
kolmschot, haar en
make-up: tirzah
waasdorp.

PRAAT MEE
OVER DIT
ONDERWERP OP
FACEBOOK.COM/
MARGRIETNL